

Výňatek z knihy

LOSÝ V SRDCI EVROPY

Od klasických ke stíracím

Vydalo Nakladatelství Olympia, a.s.
SAZKA - OLYMPIA 2002
Edice Sazka
autor Ivo Kasal

JUDr. Ivo Kasal

(dvacátépaté pokračování)

LOTERIE TŘÍDNÍ

Do roku 1918

Po celou dobu kaučního závazku bylo možné vyměnit cenné papíry složené jako jistina za hotovost. Jistinou prodejna ručila za všechny pohledávky státní správy, pokud ovšem souvisely s prodejem losů třídní loterie. Ručila jí i za uložené pořádkové pokuty, za úroky z prodlení při placení salda, za veškeré nároky na náhradu škody vzniklé nedodržením ustanovení herního plánu, jmenovitě chybným a opožděným vyplácením výher, jakož i každým jiným poškozováním

ovšem za předpokladu, že všechny závazky prodejny vůči státní správě byly vyrovnány. Totéž platilo o vrácení přebytku jistiny vzniklého snížením počtu losů. Podle předpisů musel majitel prodejny řídit loterijní obchody osobně. U prodejen v rukách společnosti je směli provádět jen společníci, zmocněnci nebo úředníci jako správci prodejen. Jejich jména a podpisy musely být zaslány na Loterní ředitelství. Pokud se stalo, že majitel nebyl přechodně nebo trvale schopen vést prodejnu osobně, musel ředitelství sdělit

hráčů loterie. Ředitelství státních loterií bylo oprávněno se z jistiny uspokojit bez soudního řízení, a to burzovním prodejem cenných papírů, který na příkaz ředitelství provedla Poštovní spořitelna. Poštovní spořitelna vyzumovala vlastníka depozita o všech úkonech správy a k 31. prosinci každého roku mu posílala výpis z depozitního účtu (na požádání kdykoli). Jistina mohla být uvolněna na žádost složitele teprve po uplynutí pěti měsíců po posledním tahu té které loterie, v jejímž průběhu byl rozvázán smluvní poměr,

důvody, ihned za sebe jmenovat zástupce nebo správce prodejny a zaslat jeho podpis ředitelství. A zde mohl úředník aplikovat další z nepochopitelných pravomocí státu - ředitelství mohlo jmenovaného zástupce nebo správce bez udání jakýchkoli důvodů odmítnout. Majitel prodejny ručil státní správě a hráčům jak za správce nebo zástupce, tak i za všechny své zaměstnance. Převést prodejnu na jinou osobu, ať zdarma, nebo za úplatu, bylo předpisy zakázáno. Ředitelství však mohlo „podle volného

uvázení“ neúplatně převedení prodejny výjimečně povolit. Prodejny byly oprávněny po vyžádání předchozím povolení od ředitelství zřizovat zvláštní poboční závody či přenechat jiným způsobem osobám jako prodávacům losy k dalšímu prodeji. Jejich jména a stanoviště bylo třeba ihned oznámit ředitelství. Povolené zřízení zvláštního pobočního závodu mohlo být ředitelstvím kdykoliv odvoláno, aniž prodejně příslušel jakýkoli nárok na náhradu škody... Stejně tak mohlo být zakázáno přenechání losů podprodejním. Pobočné závody a podprodejny se nesměly označovat jako prodejny a svou adresu směly poznamenat jen na rubu losů.

Povinností majitele prodejny nebo jeho zástupce bylo, aby prodáváče s předpisy náležitě obeznámil a na jeho činnost dohlížel. Prodáváči losů totiž měli k hráčům stejné závazky jako prodejny. Zrušení poměru s prodávacem musela prodejna ihned odůvodnit ředitelství. Jak jsme se již dozvěděli od Viktora Oplatky, kritizujícího rakouskou třídní loterii, upravovaly někdejší předpisy i nároky na jednotlivé místnosti, v nichž byly losy třídní loterie prodávány. Ani československé Loterní ředitelství tuto pasáž nevynechalo. Prodejna byla povinna provozovat své obchody jen ve „vykázaném stanovišti“. Bylo-li nutné,

aby prodejna své stanoviště nebo způsob obchodu, které se vedle prodejny provozují, změnila, musela to ihned oznámit ředitelství, které rozhodovalo, zda žádostem o změnu vyhoví.

Místnost prodejny musí být přiměřena obchodnímu účelu, pohodlně přístupná, přiměřeně zařízena, v dobrém stavu udržována. Tato místnost buď zevně opatřena nápisem: prodejna čs. třídní loterie, k němu budiž připojeno jméno a příjmení majitelovo. Jen tohoto úředního označení smí prodejny používat i na všech svých tiskopisech. Štít prodejny čs. třídní loterie může být vyzdoben malým státním znakem, který musí být reprodukován přesně dle ba revně přílohy k vlád. nařízení z 30. 3. 1920 Č. 252 Sb. z. a n. Označovat prodejny čs. třídní loterie jiným než výše uvedeným znakem nebo jeho částmi, nebo jiným heraldickým znakem vůbec, není dovoleno. Rovněž nesmí prodejna používat státního znaku ve svých razítkách, knihách, zápisech, na dopisech a tiskopisech. Obchodní hodiny jest nutno přizpůsobiti místnímu zvyku, vyznačiti zřetelně zvončí a ředitelství oznámiti. Prodej losů budiž provozován především v obchodní místnosti. Obchodovati s losy po domech jest dle platných předpisů zapovězeno a přestoupení tohoto zákazu se trestá. Rovněž jest zakázán odbyt losů obchodními jednáními bez předchozího povolení ředitelství.

Přidělené losy I. třídy byly vydány prodejním seznamem zpravidla před počátkem tahu V. třídy běžné loterie v arších, které obsahovaly všechny dílčí losy stejného čísla. Celé losy se vydávaly v jednotlivých kusech. Prodejny měly povinnost ihned po obdržení losů zjistit přesný počet kusů. Současně musely zkontrolovat jejich čísla a rozeznávací písmena. Přestože to bylo zjišťováno i u výrobce, muselo se znovu potvrdit, že není v číslech či písmenech tisková chyba a že se čísla a písmena shodují se seznamem přidělených losů. Zjistila-li prodejna při prohlídce losů nějaké závady, musela je okamžitě sdělit ředitelství. Pokud byla nalezena chyba u dílčího losu, musel být vrácen list celý. Obdržela-li prodejna losy neuvedené na seznamu, musela je bez prodlení doporučeně

Má dáti			Výhry		Dal	
Říjen 30	na sí. písmě	553516	Říjen 30	na sí. písmě	717365	
Červen 30	---	36900	Červen 30	---	78880	
Červen 31	---	120110	Červen 31	---	16320	
Leden 31	---	7870	Leden 31	---	35560	
Leden 30	---	33220	Leden 30	---	337260	
Leden 31	---	134970	Leden 30	---	552770	
Leden 30	---	503250				
	na sí. písmě	27010				
		1571885			1571885	

Má dáti			Losy		Dal	
Říjen 30	na sí. písmě	122124455	Říjen 30	na sí. písmě	145333853	
Červen 30	---	16705550	Červen 30	---	11255535	
Červen 31	---	23401970	Červen 31	---	2306640	
Leden 31	---	25091190	Leden 31	---	23780060	
Leden 30	---	24295490	Leden 30	---	21086625	
Leden 31	---	31030	Leden 31	---	23435730	
Leden 30	---	25637090	Leden 30	---	17953020	
	na sí. písmě	16831845			267000	
	--- sluhovské	1552160				
		27714805			27714805	

Učastník výhry

Razítko prodejny: _____ Prodejna č. _____

SEZNAM

tiskových losů k výhře 35 Zeskoslovenské státní loterie.

Číslo losu	Písmena	V prodejní síti		Poznámka
		SI	SI	
100.770	a b c d e f g h			

vrátit. Prodejna tak odpovídala za každou škodu, která vznikla z nedostatečné prohlídky losů.

Než prodejna hráčům losy vydala, musela je opatřit otiskem svého obchodního razítka, a to na místě k tornu přímo vyznačeném. Pravidla také stanovila naprosté detaily, například to, že obchodní razítko smí být jen 4 cm široké a musí obsahovat čitelně jméno a stanoviště prodejny, jakož i snímkový podpis majitele, případně u společnosti odpovědného správce. Obchodní razítko i snímkový podpis musely

tvorit nedílný celek. Prodejna byla povinna ihned po propůjčení prodejny a při každé obnově nebo změně obchodního razítka předložit jeho otisk ředitelství. Pokud se přenechaly losy jiné prodejně, musela přenechávající prodejna před odevzdáním losů své obchodní razítko přeškrtnout a přejímající prodejna vtisknout své razítko vedle původního razítka, a to vše před vydáním losů zákazníkovi.

Prodejny směly vydávat nebo zasílat losy zpravidla jen po předchozím hotovém

zaplacení jejich ceny. Hráčům mohly být losy zasílány výhradně v uzavřených obálcích. Posílat je jako tiskopisy bylo zakázáno. Pokud se prodejna rozhodla zaslat losy bez jejich předchozího zaplacení nebo dokonce i bez předchozí objednávky, dělo se tak jenom na její nebezpečí.

Pokud hráč splnil podmínky herního plánu, musela mu prodejna losy vydat. Pokud již losy neměla, musela o zájmu učinit záznam. Každému, kdo si požádal, musel být zdarma vydán herní plán. Pro tyto účely získávaly prodejny od ředitelství - překvapivě zdarma - herní plány, nejvýše však pět plánů na každý přidělený los. Zasílaly-li se losy poštou nebo hráli-li hráči s několika losy rozličných čísel, musela být vedena kniha čísel a kniha zákazníků. Jako další pomůckou mohly prodejny vést kartotéku. Pro obchodování s losy bylo velmi důležité, aby hráči udali své jméno a přesné bydliště. Bylo to zdůvodňováno tím, že se tak zamezí problémům při ztrátách losů alepší vyplacení výher. Odepřel-li přesto hráč uvést své jméno, měla prodejna dvě možnosti. Buď byl hráč v knihách označen značkou N. N., nebo mu byl prodej losů zcela odepřen. To mohla prodejna učinit, kdykoli měla pocit, že jména nejsou pravá.

Jak již víme, prodejna si vedla knihu zákazníků, v níž byl zřízen pro každého hráče účet, který obsahoval všechna čísla losů, s nimiž hraje. Hráčovy pohledávky i dluhy musely být zapisovány ihned při jejich vzniku. S ředitelstvím musely prodejny zaúčtovat po každé třídě. Předložil-li hráč los předchozí třídy ve stanovené lhůtě a zaplatil-li současně plat na běžnou třídu i případné nedoplatky z předchozích tříd, měl nárok na vydání losu třídy následující stejného čísla a písmene, jaké měl jeho los předchozí. Nemohla-li prodejna tomuto závazku z nějakých důvodů dostát, měl hráč právo požadovat, aby mu prodejna dala zdarma dva nové losy, a kdyby to nebylo možné, aby mu dala hotově náhradu rovnající se kupní ceně obou losů. Pokud by jeho původní číslo vyhrálo, nemohl však žádat ani uplatňovat další nároky na náhradu škody.

(pokračování příště)